

1980/81:64

Onsdagen den 21 januari

Kl. 10.00

1 § Justerades protokollet för den 13 innevarande månad.

2 § Talmannen meddelade att *Inga Lantz* anhållit om ledighet från uppdraget som riksdagsledamot under tiden den 23 februari – den 28 mars 1981.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Ulf Sivertun* (vpk) skulle tjänstgöra som ersättare för *Inga Lantz*.

3 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1980/81:86 till lagutskottet

4 § Föredrogs och hänvisades

Motionerna

1980/81:363–366 till konstitutionsutskottet

1980/81:367 till justitieutskottet

1980/81:368 till finansutskottet

1980/81:369 och 370 till skatteutskottet

1980/81:371 till justitieutskottet

1980/81:372 och 373 till lagutskottet

1980/81:374–376 till socialutskottet

1980/81:377 och 378 till kulturutskottet

1980/81:379 och 380 till utbildningsutskottet

1980/81:381–383 till trafikutskottet

1980/81:384–387 till jordbruksutskottet

1980/81:388–392 till näringsutskottet

1980/81:393 och 394 till arbetsmarknadsutskottet

1980/81:395 till näringsutskottet

5 § Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställning 1980/81:83

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

Föredrogs näringsutskottets betänkande 1980/81:2 om branschregister och etableringskontroll inom vissa branscher.

Anf. 1 LENNART PETTERSSON (s):

Herr talman! I detta betänkande tar näringsutskottet upp fem motioner som behandlar fyra branscher – bilverkstäder, byggföretag, restauranger och städföretag. Dessa branscher har det gemensamt att det där finns en icke obetydlig och växande undervegetation av mindre nogräknade företag. Det är företag som inte betalar de skatter och arbetsgivaravgifter som företagen skall betala och som därigenom många gånger kan bjuda under seriösa företag i konkurrensen om kunderna.

Den negativa effekten av detta är tvåfaldig. Dels gör företagen inte rätt för sig gentemot det allmänna – företagen begår skattebrott. De vältrar därmed över sina förpliktelser på andra skattebetalare. Dels konkurrerar dessa företag ut de seriöst arbetande företagen, som får det allt svårare att arbeta vidare. Alla är medvetna om att situationen i dessa branscher blir allt besvärligare. Fiffelföretagen breder ut sig, och de seriöst arbetande företagen trängs mot väggen.

Inför behandlingen av detta ärende uppvaktades näringsutskottet av representanter för Motorbranschens riksförbund under ledning av en bekant i denna kammare, nämligen den förre moderatriksdagsmannen Sven-Olov Träff. Utskottet uppvaktades också av de fackliga organisationerna. De uppvaktande belyste hur branschens företag fått det allt svårare, tvingats krympa sin verksamhet och avskeda folk i betydande omfattning, medan icke skattebetalande källarfirmor med kontoret på fickan breddar ut sig alltmer. Vad man nu begärde av utskottet och riksdagen var ett branschregister över bilverkstäderna för att myndigheterna skall kunna hålla en bättre uppsikt över branschen och därigenom lättare komma åt företag som arbetar på ett oegentligt sätt.

Från socialdemokratiskt håll i utskottet stöder vi detta krav, som också innebär ett tillmötesgående av en moderat motion med Wiggo Komstedt som första namn. Vi är förvånade över att man från borgerligt håll i utskottet inte ens velat gå så långt i kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Det gäller inte bara, som jag sade inledningsvis, att vissa företag begår skattebrott. Det gäller ju dessutom att seriösa företag slås ut i en ökande takt genom att de inte kan konkurrera med de skattefuskande företagen.

När det sedan gäller motionskraven på en direkt etableringskontroll är vi socialdemokrater av naturliga skäl mera tveksamma. Det är ett ganska stort steg att ta. Här gäller det bl. a. principen om näringsfrihet, och den skall man naturligtvis inte tumma på i onödan. Det gäller också behovet av förnyelse i olika branscher som ofta kommer via etablering av nya företag. Å andra sidan kommer man inte ifrån att situationen för de seriöst arbetande småföretagen och deras anställda nu är så svår i vissa branscher som utsätts för ekonomisk brottslighet att en etableringskontroll också måste övervägas.

Näringsutskottets socialdemokrater har därför i ett yttrande till justitieutskottet angående åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten föreslagit att en utredning skall tillsättas för att pröva frågan om etableringskontroll i branscher där den här typen av problem finns. Vi vill också att man i så fall prövar hur etableringskontrollen skall utformas för att inte hindra de nyttiga och de riktiga nyetableringarna.

Med detta, herr talman, ber jag att få yrka bifall till de socialdemokratiska reservationerna 1–4 i näringsutskottets betänkande.

Anf. 2 KARIN NORDLANDER (vpk):

Herr talman! Jag skall begränsa mitt inlägg till att avse vpk-motionen och går inte in på de övriga frågorna.

Den städbranschutredning som tillsattes med anledning av ett motionsförslag från vänsterpartiet kommunisterna 1974 konstaterade i sitt betänkande att man vid tiden för undersökningen hösten 1977 kunde karakterisera gruppen städare på följande sätt:

Gruppen städare har en hög andel kvinnor – 92 %.

En relativt stor andel invandrare – totalt 11 % och i Stockholmsregionen 35 %.

Låg andel fackligt organiserade – 57 %.

Låg utbildningsnivå – 80 % hade enligt folk- och bostadsräkningen 1970 sjuårig folkskola eller kortare skolutbildning.

En stor andel deltidsarbetande – 41 % arbetade mindre än 20 timmar per vecka och 40 % 20–34 timmar per vecka.

En relativt stor andel som arbetar på icke dagtid eller helger – 56 % arbetade enbart vardagar på dagtid.

Vad man här kunde ha tillagt och som framgår av utredningen är att arbetsmiljö och arbetsförhållanden för städare är dåliga. Exempelvis saknade 44 % omklädningsrum, och 51 % saknade tillgång till klädkåp. 32 % av direktanställda städare, främst i mindre företag, saknade tillgång till städrum med utslagsvask. Arbetet är så tungt att ingen under längre tid orkar arbeta på heltid. Personalomsättningen bland städarna är hög – för den rörliga delen av städare hos städentreprenadföretagen ca tre gånger per år.

Städarna ligger trots sitt tunga jobb och sina dåliga arbetsförhållanden längst ner på löneskalan. Där konstaterar utredningen att städare inom Fastighetsanställdas förbund som arbetar i städentreprenadföretag sammantaget ligger sämst till vad avser ordinarie timlön samt timgränser och timsättningar för obekvämt arbetstid. Vilka löner som utgår till de fackligt oorganiserade städarna framgår inte av utredningen. Men enligt den utredning som jämställdhetsdelegationen gjort ligger lönerna för oorganiserade kvinnor betydligt lägre än för de fackligt organiserade.

Betingslön är en speciell löneform som förekommer främst inom städbranschen. Systemet med beting och betingslöner är ett sätt att hålla lönekostnaderna nere för arbetsköparna. Genom inarbetning av en fastställd arbetstid ges sken av en högre timlönesättning. Beting är den lömskaste

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

formen av ackordssystem, därför att inarbetningen av arbetstid är inlagd innan timlönen fastställs. Städning på beting leder också i större utsträckning till tidig utslitning och utslagning av städare. Detta drabbar hårt. Eftersom en stor andel städare saknar anställningsbevis, så undandras dessa såväl sociala förmåner som anställningstrygghet.

Den borgerliga regeringens svångremspolitik och angrepp på den offentliga sektorn har ytterligare aktualiserat vår motion. Städning i egen regi eller städning på entreprenad är en politisk fråga. Och det är inte så länge sedan Svenska Dagbladet gick ut med en helsidesrubrik och en artikel där man påstår att kommuner och landsting skulle tjäna tiotals miljoner på att låta entreprenörer ta hand om all städning i offentliga lokaler. I dag står städbolagen för ungefär en fjärdedel.

Att det sedan är städarna som genom sämre anställningstrygghet, sämre arbetsmiljö och sämre löner får betala en del av de besparingar man tror sig göra bekymrar inte, – inte heller att staten genom minskade skatteintäkter får betala den övriga delen av kostnaden och dessutom betala städbolagens vinster. Detta ingår i den fria företagsamheten och näringsfriheten som de borgerliga ständigt slår vakt om.

För regeringspartierna kan ju inte komma ifrån de problem inom städbranschen som utredningen har definierat mot bakgrund av det faktamaterial som den tagit fram och hänfört till två huvudområden.

Det ena är sådana problem som sammanhänger med inslaget av oegentligheter i samband med städentreprenadföretagens näringsutövning.

Det andra är sådana problem som jag redan nämnt och som sammanhänger med de arbets- och anställningsförhållanden som städarna arbetar under.

Vad gäller den första delen, så fastslår utredningen att det föreligger brister i städentreprenadföretagens fullgörande av sina skyldigheter när det gäller erläggande av skatter och arbetsgivaravgifter.

Detta har utredningen fått belagt genom en enkät till bl. a. samtliga lokala skattemyndigheter och kronofogdemyndigheter. Vidare sägs i utredningen att vissa omständigheter talar för att s. k. uthyrning av arbetskraft eller olaga arbetsförmedling bedrivs i städbranschen.

Jag vill bestyrka vad utredningen kommit fram till genom att beskriva ett i år i Stockholm avslöjat fall av grovt bedrägeri. Fyra handelsbolag lierade med ett storföretag i städbranschen har fuskat bort 4,2 milj. kr., genom att inte betala skatt och avgifter. Städbolaget är ett av de största i Sverige med 400 anställda och en omsättning på 30 milj. kr. Fusket har pågått under flera år. Huvudbolaget har anlitat fyra handelsbolag som egentligen inte drivit någon affärsverksamhet. Men handelsbolagen har ordnat tillfällig arbetskraft när det behövts extra personal. Dessa anställda arbetade under städbolagets arbetsledning och på dess arbetsplatser. Handelsbolagen har tagit emot betalning från städbolaget och sedan avlönat sin arbetskraft, som jobbat för nettolön utan kvitto och skatteavdrag.

Det är svårt att tro att städbolaget, som ändå klassats som ett av de seriösa

företagen, hade andra avsikter än att komma ifrån skatter och andra avgifter genom bildandet av handelsbolag. Självfallet blir det också en omöjlighet för kommuner och landsting att konkurrera i det anbudsgivande som det här rör sig om. En helt snedvriden konkurrens: å ena sidan nettolöner utan kvitto och skatteavdrag och sociala avgifter, å andra sidan anbud räknat på normala omkostnader, skatter och arbetsgivaravgifter betalda enligt lag.

Vi har i dag ett mindre antal stora bolag etablerade i städbranschen. Vi har ca 800 registrerade bolag enligt statistiska centralbyrån. Men det finns dessutom flera tusen mindre bolag, med bara ett fåtal anställda och ofta med kontoret på fickan – bolag med en total avsaknad av respekt för fackliga avtal, ATP-skyldighet eller miljökrav.

Det är utvecklingen främst under 1970-talet som gett vpk anledning att ställa krav om införandet av etableringskontroll i form av obligatorisk tillståndsgivning för städbolag. Det som presenterades i utredningen som kom förra året styrker våra krav. Vad vi saknar är konkreta förslag till åtgärder mot de missförhållanden som klart dokumenterats finnas.

Det andra yrkandet i motionen är också viktigt med vetskap om den borgerliga regeringens angrepp på den offentliga sektorn och dess verksamhet som man i allt större utsträckning vill privatisera. Effektiviteten i samhället kan ökas genom utveckling av entreprenadssystemet – det är Sveriges hantverks- och industriorganisations recept, som man gått ut med i en särskild skrift.

Anlita dessa företag – det blir billigare och bättre, säger man. Frågan är då: Billigare och bättre för vem? Det blir i varje fall inte billigare eller bättre för vare sig skattebetalarna eller de anställda. Vinsterna hamnar i de här fallen enbart i de privata städbolagens fickor.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall dels till reservation 4 beträffande etableringskontroll för städbolag, dels till yrkande 2 i den vpk-motion som behandlas i detta betänkande.

Anf. 3 PER WESTERBERG (m):

Herr talman! I näringsutskottets betänkande nr 2 finns fyra reservationer. Den första behandlar ett krav på införande av branschregister för bilverkstäder. Reservation nr 2 behandlar krav på införande av branschregister och utredning av etableringskontroll inom byggbranschen. Reservation nr 3 vill ha en utredning om etableringskontroll inom hotell- och restaurangbranschen, och reservation nr 4 vill utreda en etableringskontroll inom städbranschen.

För att börja med bilverkstäderna kan det sägas att det nog inte råder någon som helst tvekan om att det finns stora problem inom bilbranschen. Särskilt bilverkstäder har under senare år fått vidkännas en allt svårare konkurrens från mindre seriösa företagare. Jag vill betona att det inte finns några åsiktsskillnader mellan utskottets majoritet och reservanterna i fråga om att man bör komma till rätta med denna typ av oseriösa företagare så snart det över huvud taget går.

Trots detta får man inte glömma att det finns ett mycket stort antal både

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

nya och mindre företagare inom bilverkstadsbranschen som är både seriösa och samhällsnyttiga. Åtgärder mot oseriösa företag får inte leda till att dessa nya småföretag begränsas i eller hindras från att starta sin verksamhet. Tvärtom måste nya småföretag stödjas i starten – detta även inom bilverkstadsbranschen.

I reservation nr 1 vill reservanterna ha ett särskilt bilregister. Vi anser från utskottsmajoriteten att detta är ett ställningstagande som kommer alldeles för tidigt. Statskontoret fick i april föregående år i uppdrag av regeringen att tillsammans med statistiska centralbyrån och riksskatteverket till den 1 juni i år komma med ett förslag om basregister innefattande samtliga företag, arbetstillfällen och organisationer. Med hänvisning till detta finns det ingen anledning att bifalla de motioner som reservation nr 1 stöder sig på. Det utredningsförslag som snart kommer att läggas fram tillgodoser förhoppningsvis en rad av de synpunkter som framförs i reservation nr 1.

Regeringen har vidare i augusti 1979 gett konsumentverket i uppgift att intensifiera sin tillsyn över bilverkstadsbranschen.

I reservation nr 2, som gäller byggbranschen, vill man utreda ett förslag till etableringskontroll inom denna bransch. SIND 1976:2 är en utredning om bl. a. en eventuell etableringskontroll inom byggbranschen. Den utredningen ansåg att det inte fanns tillräckligt material för ett förslag om etableringskontroll inom byggbranschen. Sedan dess har konkurslagen kommit att skärpas. Skärpningen gäller materiella konkursgäldenärs rörelsefrihet och tvångsmedel mot konkursgäldenärer. Vidare har det fr. o. m. den 1 juli 1980 införts en möjlighet att meddela näringsförbud vid ett uppenbart missbruk av konkursinstitutet. Vi finner en etableringskontroll vara föga effektiv, och dessutom motverkar den delvis sina egna syften.

Hotell- och restaurangbranschen utreddes så sent som 1978. Inom denna bransch finns en typ av etableringstillstånd vad gäller alkoholhaltiga drycker. Det är ingen som helst tvekan här heller om att det finns anledning att se allvarligt på alla typer av missbruk av företagande inom speciellt hotell- och restaurangbranschen. Det har hävdats att alla sorter av osunt företagande finns inom denna bransch alltifrån skattefusk, förhindrande av uppbörd av avgifter, konkurser och dålig bokföring till samband med narkotikahandel, samband med prostitution, svarta pengar, illegal arbetskraft och diverse brottssyndikat.

Trots detta har jag svårt att se att någon form av etableringskontroll utöver etableringstillstånd för servering av alkoholhaltiga drycker skulle kunna förbättra laglydnaden inom branschen. Det finns all anledning att hela tiden ha i åtanke att ett alltför byråkratiskt system allvarligt kan försvåra olika former av nyföretagande. Nyföretagandet inom hotell- och restaurangbranschen har i stora stycken utvecklats i positiv riktning och förnyat denna bransch på ett önskvärt sätt. Jag har svårt att se att etableringskontroll skulle kunna utgöra något ändamålsenligt medel att komma till rätta med de svårartade former av brott som tidigare refererats till. Risken är uppenbar att resultatet i stället skulle bli att nyföretagandet allvarligt försvårades.

Städbranschutredningen, som redan tidigare varit uppe i denna debatt,

avlämnade sitt slutbetänkande 1979. Även denna bransch är med andra ord utredd helt nyligen. Jag kan inte heller på detta område finna någon som helst anledning att tro att laglydighet och nyföretagande skulle gynnas av att man införde etableringskontroll. Jag finner det heller inte särskilt meningsfullt att ånyo utreda branschen med syfte på etableringskontroll, eftersom branschen har utretts så sent som 1979.

Jag vill gärna erinra denna kammare om att det var genom att man avskaffade det genomreglerade skråväsendet under senare hälften av 1800-talet som det svenska näringslivets utveckling tog fart. Införandet av näringsfriheten, det fria företagandet, var en viktig orsak till den snabba ekonomiska tillväxt och välfärdstillväxt som vi har haft under 1900-talet. De reservationer som föreligger i näringsutskottets betänkande nr 2 går i motsatt riktning och reservanterna vill närmast införa – eller i varje fall utreda – en ny reglering, en ny etableringskontroll, som knappast kan gagna näringsfriheten eller ens laglydigheten vad gäller efterlevnad av gällande lagar och skatteregler. Inskränkningarna i näringsfriheten har varit väldigt få här i Sverige. Inskränkningarna har närmast gällt verksamhet som avsett ordnings-, säkerhets-, hälso- eller arbetarskydd. Denna positiva syn på näringsfriheten i förening med åtgärder syftande till att komma till rätta med s. k. oseriösa företag måste vara grunden för en offensiv näringspolitik under kommande år.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till näringsutskottets hemställan i betänkande nr 2 till alla delar.

Anf. 4 LENNART PETTERSSON (s) replik:

Herr talman! Det blir riktigt intressant när Per Westerberg svingar sig upp till de stora ideologiska höjderna och hänvisar till avskaffandet av skråväsendet som grund till de kommande ekonomiska framstegen i Sverige. Men det är inte den debatten vi för i dag, utan diskussionen gäller hur vi skall komma till rätta med avarterna inom branscher som är utsatta för en kvalificerad ekonomisk brottslighet i ökande och oroande utsträckning. Jag tror inte att de småföretagare som försöker arbeta med lagliga medel i dessa branscher är särskilt nöjda med hänvisningar till att det var avskaffandet av skråväsendet som på sin tid – tillsammans med andra faktorer – medförde möjligheter att få ett ekonomiskt uppsving. Det viktiga är ju att vi tar itu med de problem som existerar för stunden och att vi gör det bestämt. Per Westerberg säger att det inte existerar några åsiktsskillnader när det gäller problembeskrivningen i de här branscherna – bilverkstäder, restauranger, städföretag och liknande.

Däremot kan vi konstatera att den skillnaden ändå finns att reservanterna, socialdemokraterna i utskottet, vill göra något åt denna situation, medan den borgerliga majoriteten inte vill göra någonting.

De hänvisningar som görs till olika utredningar kan jag bara betrakta som rena undanflykter. Hänvisningen till att statskontoret har fått i uppdrag att upprätta ett basregister med grundläggande uppgifter om företag och organisationer och att det skulle vara en ersättning för det branschregister

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

Branschregister och etablerings- kontroll inom vissa branscher

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

över bilverkstäderna som de anställda och företagarna inom Motorbranschens riksförbund gemensamt har begärt håller helt enkelt inte. Det är ett grundläggande statistiskt register som i princip skall omfatta samtliga omkring 250 000 småföretag och större företag. Det kan aldrig bli något annat än ett basregister med en mängd luckor i. Det kan aldrig användas som en informationskälla så att man skall kunna ta itu med fiffelföretag. Den hänvisningen betraktar vi från vårt håll alltså som en ren och skär undanmanöver därför att man icke vill göra någonting.

När det gäller branschregister på byggsidan vill man inte heller gå vidare. Man vill inte vara med på en etableringsutredning. Där hänvisar man till SIND:s utredning. Den avser förhållandena i början av 1970-talet, men sedan dess har situationen ytterligare starkt försämrats inom byggbranschen och när det gäller skuttarna. Inte heller den hänvisningen, herr talman, är relevant i dagens situation.

Jag kan inte annat än att återigen yrka bifall till de fyra reservationerna från socialdemokratiskt håll.

Anf. 5 KARIN NORDLANDER (vpk) replik:

Herr talman! Per Westerberg sade att det finns seriösa småföretag, och det har väl aldrig någon ifrågasatt. Men det är ju just för att skydda de seriösa företagen som den här kontrollen behövs. Jag kan inte förstå hur de seriösa företagen skall kunna konkurrera, om det är fritt fram att – som de här städbolagen gör – konkurrera utan hänsyn till något som helst socialt ansvar. Om man har litet sunt förnuft borde man inse att det är fördelaktigt med städning i egen regi, med direkt anställd personal, för det är helt klart att det är fördyrande med sådana mellanhänder som städentreprenörerna utgör. Städbolagen skall ju inte bara klara sina administrativa kostnader, de skall också ha en vinst av verksamheten. Den vinsten kan de bara få genom ett otillbörligt utnyttjande av de anställda – genom underbetalning, ökad stress och utslagning. Det är s. k. hemmafruar och invandrare utan facklig förankring som man vänder sig till. Detta är ett faktum som gäller de flesta städbolagen. Kunskapen om hur man handskas med olika material är plus minus noll. Det finns många fall där kommuner har åsamkats kostnader för stora reparationer, exempelvis till följd av att man tvingats byta hela golv. Det finns verkligen ett behov av sanering inom detta verksamhetsområde.

Jag fäste mig vid en annan sak som Per Westerberg anförde. Han sade att bilföretagen skall granskas av konsumentverket. Men jag har svårt att tro att konsumentverket, som är det verk som får de största nedskärningarna i årets budgetproposition, skall kunna klara några nya uppgifter. Jag skulle vilja ha någon förklaring till hur det skall gå till.

Anf. 6 PER WESTERBERG (m) replik:

Herr talman! Visst finns det inom vissa branscher problem med oseriöst företagande. Jag har också tidigare betonat att vi skall försöka komma till rätta med dessa problem. Att problemen har accentuerats allteftersom vi fått

ett allt högre skattetryck är också helt klart.

Närings- och etableringsfriheten är något som småföretagarna – oavsett vad Lennart Pettersson och Karin Nordlander säger – är väldigt aktsamma om. De vill ha kvar rätten att etablera sig och eftersträvar inte någon form av etableringskontroll. Däremot är de lika angelägna som vi att få bort det oseriösa företagandet, skattefusket, fusket med olika former av avgifter, med moms osv. Man bör ha klart för sig att det basregister som statskontoret i samarbete med statistiska centralbyrån skall lägga fram förslag om till den 1 juni i år, är ett steg mot att registrera alla företagare, arbetsgivare och organisationer. Det är ett sätt att göra skattemyndigheten medveten om alla de arbetsplatser som finns, och det kan förutom tillgodoseendet av den rena skatteindrivningen också leda till översyn av arbetarskydd och mycket annat. Jag tror inte att man får till stånd en sanering av en bransch genom etableringskontroll. Den avser i stället att tillse att gällande skattelagstiftning och andra lagar och förordningar efterlevs.

Jag skulle även vilja fråga Lennart Pettersson var han egentligen vill sätta stopp för etableringskontrollen. Vilka nya branscher är det egentligen som kommer i fråga efter dessa branscher? Det finns en risk för att man beträffande bransch efter bransch kommer att påtala att det finns oseriösa företagare. Vad skiljer exempelvis ett bilverkstadsregister från ett basregister? Är inte också övriga branscher intressanta i vad gäller etableringskontroll? Varför vill man inte utreda dem över hela linjen? Ser inte Lennart Pettersson risken för byråkrati och ett minskat nyföretagande i vårt land, om man går in för etableringskontroll, som ett allvarligt problem?

Anf. 7 LENNART PETTERSSON (s) replik:

Herr talman! När det gäller de branscher som vi diskuterar i dag är alla medvetna om att ekonomisk brottslighet och skatteundandragande är extremt vanliga. Jag tror att det går en ganska skarp gräns mellan dessa branscher och många andra. Det är därför som denna diskussion har kommit upp och som också näringslivets organisationer är oroad.

Det är vidare uppenbart att vad Per Westerberg i första hand diskuterar är etableringskontrollen, medan han däremot inte vill ta upp någon som helst debatt om de krav som förts fram från näringslivets organisationer, avseende branschregister inom vissa näringsgrenar syftande till att ge större möjligheter att inskrida mot de företag som inte uppfyller sina skyldigheter.

Vi har från socialdemokratiskt håll icke bundit oss för etableringskontroll i någon av dessa branscher, men vi säger att situationen är så allvarlig att man måste se igenom förhållandena noga och väga för- och nackdelar mot varandra. Det är så vi vill gå fram i dagens läge, och jag tycker mot bakgrund av den uppvaktning som skett i näringsutskottet att Per Westerberg borde ha förståelse för detta. Branschregister är måhända en alldeles utmärkt metod för att undvika det som Per Westerberg tycker väsentligt sämre om, nämligen etableringskontroll. Det är mycket möjligt att det räcker med en sådan ökad insyn, och det är därför som vi ställt oss bakom det krav på denna som också branschens organisationer har fört fram. Det gäller däremot inte beträffande

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

det övergripande företagarregister som statistiska centralbyrån skall arbeta med. Det är inte den typen av register som kan användas i en operativ verksamhet. Den möjligheten kan vi alltså bara föra åt sidan. Det är på den punkten fråga om en ren undanmanöver från utskottsmajoriteten.

Det går heller inte att hänvisa till åtgärder med stöd av konkurslagstiftningen för att komma åt företagare som inte gör rätt för sig i vissa avseenden. De företag som vi talar om lever och frodas och går aldrig i konkurs. De betalar ju inte skatter på vanligt sätt utan arbetar enligt nettolöneprincipen och betalar inte heller in arbetsgivaravgifter. De går inte i konkurs. Konkurslagstiftningen är i de flesta fall på intet sätt tillämplig gentemot dem.

Också här är det fråga om en typisk undanmanöver från utskottsmajoriteten. Jag hade hoppats att vi här skulle få en seriös debatt i en fråga som såvitt jag uppfattat också småföretagarnas organisationer ser mycket allvarligt på. Vi kan icke ha två kategorier av småföretag i vårt land: de som icke betalar skatt och de som betalar skatt. Förr eller senare kommer de oseriösa företagen att fullständigt äta ut de seriösa och laglydiga företagen i vårt land, om vi icke gör något mot detta. Det kan ske med många andra metoder än de här aktuella. Vi har tagit upp tanken på branschregister och vill utreda frågan om etableringskontroll. Där står vi, och jag tycker att Per Westerberg kunde ha förstäelse för vår argumentering på den punkten.

Anf. 8 PER WESTERBERG (m) replik:

Herr talman! Jag vill betona att näringslivets organisationer alltså inte är för etableringskontroll. Däremot är man för att få bukt med det oseriösa företagandet.

Jag vill ånyo återkomma till frågan om branschregister kontra basregister. Visst finns det företag som vill ha detta branschregister när det gäller bilverkstäder. Jag jobbar själv inom bilindustrin och är väl medveten om problemen. Jag konfronteras dagligen på min arbetsplats på Saab-Scania med de problem våra återförsäljare har med oseriösa bilverkstäder. Men en etableringskontroll är inget medel mot detta.

Ett basregister skulle, så vitt jag kan bedöma, icke innebära någon större skillnad gentemot ett branschregister. Där skulle man kunna lista alla arbetsgivare som har anställda. Man skulle därigenom kunna kontrollera om arbetsgivarna betalar sina skatter och avgifter. Vad är det för hemliga saker som Lennart Petterssons branschregister skulle innehålla och som skulle göra att man på ett mycket effektivare sätt än genom ett basregister skulle kunna kontrollera att lagar och förordningar efterlevs? Är det någon form av svarta böcker man skall föra eller vad är det fråga om?

Frågan om etableringskontroll på de här nämnda områdena har varit föremål för en utredning som helt nyligen har avslutats. Jag tycker inte att det finns några skäl att starta nya utredningar nästan omedelbart efter det att föregående utredningar om etableringskontroll har avslutats.

Dessutom är jag överraskad av att Lennart Pettersson inte tycks värdera

den skärpning av konkurslagstiftningen som har skett. Detta är ett medel även mot oseriösa företag.

Talmannen anmälde att Lennart Pettersson anhållit att till protokollet få antecknat att han inte ägde rätt till ytterligare replik.

Anf. 9 HANS PETTERSSON i Helsingborg (s):

Herr talman! Jag och ett par partivänner har motionerat om en utredning av det som håller på att hända inom byggbranschen. Vi ville ha en översyn av dessa förhållanden. I slutet av 1979 gjorde tidningen Arbetet och byggfacken i Malmö en liten utredning om hur det ser ut på den s. k. skuttsidan. Man tittade på 20 skuttars affärer, och det visade sig att de bara betalade en tredjedel av den skatt som en yrkesarbetare inom byggnadsarbetarkåren betalade. Kunde man genom en så liten utredning få fram så stora olägenheter borde man kunna göra en statlig utredning som såg över hela branschen. Därför motionerar vi om att detta skulle ske.

Lennart Pettersson nämnde två skäl för en sådan här utredning. Han talade om undandragande av skatt och om konkurrensförhållandena. Det finns flera skäl, och jag skall nämna två till.

Oftast är det på det sättet att de som anlitar de här skuttarna får ett mycket dåligt arbete utfört. Som konsumenter har de oftast ingen möjlighet att reklamera arbetet, eftersom skuttarna inte är etablerade på något sätt utan har kontoret på fickan och verktygen i en liten spann. Konsumenterna kommer alltså i kläm.

En mycket allvarligare sak är den som jag tog upp i en motion i förföl. Det gäller frågan om vem som har arbetsgivaransvar om man anlitar arbetskraft på detta sätt. Det går nämligen oftast på lösa boliner. Det händer sällan att en företagare som erbjuder sina tjänster på det här sättet talar om för konsumenten att denna har arbetsgivaransvar. Upplysningarna kommer först i efterhand. Oftast kan det ske i form av krav på arbetsgivaravgifter och sociala avgifter, om arbetstagaren deklarerar för det han tjänat genom arbetet. Men det kan hända att en olycka inträffar, och det har också hänt att en skuttare råkat ut för en olycka. Det visade sig då att den som hade hyrt honom för ett litet arbete fick betala kostnaden för läkarvården och hela den sjukdomssituation som vederbörande hamnade i.

Mina partivänner i utskottet har reserverat sig till förmån för motionen. Det gäller reservation nr 2, och jag vill yrka bifall till den.

Per Westerberg återopar SIND-utredningen, som snart är tio år gammal. Skall man återopa dessa utredningar som gjordes i början av 1970-talet, när man ser hur allting har förändrats under 1970-talet, så tror jag att utvecklingen på detta område kommer att stå stilla.

Ett branschregister inom byggbranschen skulle inte på något sätt störa de seriösa företagare som i dag arbetar där. Jag tror tvärtom att det skulle vara en mycket stor fördel för dem. De skulle då kunna få en bättre konkurrenssituation. Man skulle också från konsumenthåll kunna kräva bättre information av dem som erbjuder sina tjänster.

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Branschregister
och etablerings-
kontroll inom
vissa branscher*

De som brukar stå här och säga sig vilja slåss för småföretagarna har verkligen en chans i dag att ställa upp för reservation 2. Det är ju endast en utredning vi vill ha om hur förhållandena är på byggmarknaden.

Jag yrkar alltså bifall till reservation nr 2.

Anf. 10 PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Jag vill ånyo betona att småföretagen självfallet är intresserade av att få seriösa företag att konkurrera med. Däremot är etableringskontroll ett steg för långt ur deras synvinkel.

Jag delar Hans Petterssons uppfattning att det finns problem inom byggbranschen med oseriösa företagare eller hantverkare som struntar i sociala avgifter, struntar i att betala full skatt osv. Men jag tycker ändå att det önskemål om branschregister Hans Pettersson talar om tillgodoses via ett basregister, som innebär att man kan se på alla företag i alla branscher, inte bara byggbranschen, för att försöka få bättre efterlevnad av nuvarande förordningar och lagstiftning. Jag vill betona att man genom detta register dessutom får möjligheter att se till att det blir ett bättre arbetarskydd på de företag vilkas existens myndigheterna nu inte ens känner till. Det är genom det registret man skall kunna komma till rätta med de problem det är fråga om.

Anf. 11 HANS PETTERSSON i Helsingborg (s):

Herr talman! Per Westerberg har här räknat upp en hel rad olägenheter som sammanhänger med de lösa etableringarna, och han säger att han sympatiserar med våra tankegångar. Han har också sagt att han vill komma till rätta med de missförhållanden som råder. Men jag frågar: Hur skall det ske? Man vill inte ens ställa upp när det gäller att göra en utredning om hur förhållandena är – trots att man vill komma till rätta med dem.

När det gäller att komma åt organiserad ekonomisk brottslighet och hela den problematik som vi har inom restaurangnäringen och som Per Westerberg själv nämnde, är det oftast så att man säger att man gärna vill ställa upp och hjälpa till, men sedan kryper man bakom honnörsord som rättstrygghet, personlig integritet och näringsfrihet. Ställ upp när vi vill göra en utredning om hur de branscher ser ut som det här är fråga om! Då är jag säker på att vi kommer en lång bit på väg när det gäller att bekämpa den ekonomiska brottsligheten.

Anf. 12 LENNART PETTERSSON (s):

Herr talman! Jag får gå upp i debatten en gång till och något bemöta Per Westerbergs argumentering när det gäller det beramade basregistret. Varje gång Per Westerberg begär ordet blir detta register alltmer omfångsrikt, och det innehåller uppenbarligen alltmer uppgifter.

Låt mig återigen få repetera att detta är ett statistiskt grundregister. Det kommer aldrig att få högre effektivitet än ungefär 95 %. Det är inte heller gjort för det ändamål vi här diskuterar – det är gjort för statistiska uppgifter.

Påståendena om att detta basregister skulle innehålla uppgifter om huruvida företagen i fråga har betalat skatt, sociala avgifter och arbetsgivaravgifter, är helt gripna ur luften. Det finns icke underlag för detta i de utredningar som görs på den här punkten. Det kommer inte heller att bli så, för det kommer man av andra skäl inte att tillåta. Därför är basregistret, som Per Westerberg nu blåser upp till något så effektivt, mycket dåligt och föga användbart för det ändamål som Per Westerberg vill använda det till. Vad som behövs är ett direkt probleminriktat branschregister för de branscher som har problem till följd av den ekonomiska brottsligheten, så att man får en ökad insyn i vilka företag som finns inom resp. bransch. Det är alltså fråga om ett register som verkligen kan skötas på ett sådant sätt att det hålls aktuellt till hundra procent. På basis av det registret kan man sedan vidta olika åtgärder. Det är den typen av register vi behöver för detta ändamål – inte ett nytt statistiskt basregister. Ett sådant kommer inte att uppfylla de krav som Per Westerberg tror att det skall uppfylla. Därför är, som jag har sagt tidigare, hänvisningen till basregistret en ren och skär undanmanöver.

Anf. 13 PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Det är något överraskande att Lennart Pettersson inte tycker att man behöver det här basregistret över företagare/arbetsgivare inom samtliga branscher. Jag tycker att det är en helt naturlig idé att upprätta ett sådant register för att man skall kunna effektivisera indrivning av skatter och avgifter. Avsikten är ju att basregistret skall omfatta alla företag och organisationer, alltså även de som eventuellt kan hålla på med oseriöst företagande. Jag kan tala om i min egenskap av anställd på Saab-Scania att det stora problemet är att verkligen finna de företag som icke är seriösa, s. k. svarta bilverkstäder. Det är svårt att visa att de verkligen existerar, så att skattemyndigheter, arbetarskyddsinspektion m. fl. blir medvetna om dem och kan se till att lagar och förordningar efterlevs. Ett basregister har samma förutsättningar som ett branschregister att kunna få med alla dessa arbetsgivare. Jag tror därför att upprättandet av ett basregister är ett effektivt sätt att få till stånd skatteindrivning och bättre efterlevnad av lagar och förordningar.

Mom. 1 (branschregister för bilverkstäder)

Vid votering medelst rösträkning avgavs 164 röster för utskottets hemställan och 164 röster för reservation 1 av Ingvar Svanberg m. fl.

Kammaren beslöt med 165 röster att mom. 1 skulle avgöras omedelbart genom lottnings. 163 röster avgavs för att ärendet skulle återförvisas till utskottet.

Talmannen nedlade i rösturnan en ja-sedel och en nej-sedel, varefter på talmannens anmodan Wilhelm Gustafsson (fp) ur urnan upptog den ena av dessa båda sedlar, och befanns denna vara nej-sedeln.

Kammaren hade alltså fattat beslut i enlighet med nej-propositionens innehåll och bifallit reservation 1 av Ingvar Svanberg m. fl.

Mom. 2 (branschregister över näringsidkare inom byggbranschen, m. m.)

Vid votering medelst rösträkning avgavs 164 röster för utskottets hemställan och 164 röster för reservation 2 av Ingvar Svanberg m. fl.

Kammaren beslöt med 164 röster att betänkandet i dess helhet skulle återförvisas till utskottet. 164 röster avgavs för att mom. 2 skulle avgöras omedelbart genom lottning.

7 § Kontroll av spelhallar och diskotek

Föredrogs näringsutskottets betänkande 1980/81:3 om kontroll av spelhallar och diskotek.

Anf. 14 MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! I det här betänkandet vinner förbudsivrarna nya framgångar. Nu är det flipperspel som skall bort och som förklaras vara orsak till mycket fördärv i samhället. Jag tror väl inte att s- och vpk-motionärerna hade fått utskottet med sig om inte Sven G. Andersson, känd från sin kamp mot de enarmade banditerna, bestämt sig för att dra i härnad också mot flipperspelelen.

Det som är både allvarligt och ledsamt är att förbudsivrarna gör det så lätt för sig. Man hoppar på någon företeelse som inte ser bra ut, som kanske inte är bra, och genast ropar man på mer lagstiftning, på fler förbud, i stället för att fundera på för det första vilka de djupare liggande orsakerna till problemen är då det gäller skolande ungdom t. ex. och för det andra om det kanske redan finns lagstiftning med vars hjälp man kan komma åt missbruken.

Att tro att man kan bota våra ungdomsproblem genom att förbjuda flipperspel är ungefär lika förnuftigt som att tro att man bedriver god alkoholpolitik genom att förbjuda snabbvinsatser.

Vi moderater menar att man skall vara varsam med förbuden i ett öppet, demokratiskt samhälle. Vi delar inte motionärernas uppfattning att man genom lagstiftning som möjliggör förbud mot flipperspel kan komma till rätta med missbruk, kriminalitet bland skolungdom, skolk från skolan och andra problem som har satts i samband med spelet. Dessa djupare liggande mänskliga problem måste lösas på annat sätt och i ett större sammanhang. De måste t. ex. angripas i skolan, där respekten för regler och normer på ett självklart sätt måste komma att präglade det vardagliga arbetet. De måste tas upp i hemmen, där föräldrarna måste besinna sitt stora ansvar för barnens fostran. Vidare måste barnen erbjudas positiva alternativ i form av meningsfylld fritidssysselsättning.

I handelsdepartementet bereds nu lotteriutredningens förslag. Utredningen har behandlat flipperspel och föreslår enligt utskottets referat bl. a. att "flipperspel och liknande inte utformas så att barn och ungdom otillbörligt lockas att delta. Länsstyrelsen får, om det behövs från social synpunkt,

meddela innehavaren av lokal, där det finns flipperspel och liknande, föreskrifter om hur många spelapparater det får finnas inom lokalen. I föreskrifterna får också anges under vilken tid på dygnet anordningarna får hållas tillgängliga för spel eller tävlan. Länsstyrelsen får enligt förslaget även bestämma värdet på högsta insats och högsta vinst.”

Lotteritredningen har också varit på en omfattande remiss.

Enligt min och mina kollegers uppfattning hade det naturliga varit att avvakta handelsdepartementets beredning och regeringens ställningstagande i frågan.

Herr talman! Med det anförda ber jag att få yrka bifall till reservationerna 1 och 2 vid näringsutskottets betänkande nr 3.

Anf. 15 EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Den motion jag väckte här i kammaren för på dagen ett år sedan om ett kommunalt veto mot olämpliga ungdomsmiljöer i form av bl. a. spelhallar byggde på ett samarbete mellan vår fullmäktigegrupp i Stockholm genom Brit Rundberg, vår landstingsgrupp i Stockholm genom Eva Wikander och mig själv. Vi hade under en längre tid sett hur det runt om i staden vuxit upp det ena skumma stället efter det andra, alla inriktade på att lura pengar av barn och ungdom genom att förvränga deras naturliga behov av förströelse. Det startade, kan man säga, med Alexander Lucas – ett numera okänt ställe, fortfarande ägt och drivet av ideella organisationer, däribland Polisens idrottsförening och Barnens dag. Det fortsatte med Bobbadilla, finansierat av Bertil Bernadotte, och nu senast har vi begåvats med Fonzie.

På Fonzie visade man bl. a. Motorsågsmassakern – en av de videovåldsfilmer som Studio S visade upp före jul. I halvdunklet på Fonzie står flipperapparaterna tätt och väntar på att sluka ungarnas stolar. Det är flipperapparater prydda med deviser som Skjut först, Kvinnor är sex, Pengar eller livet. På TV-spelen på Fonzie kan de skolkande barnen manövrera ett eget kärnvapenkrig. Efter den stora smällen tickar databokstäverna fram, och man kan läsa: ”Game is over”.

Ironiskt nog ligger tvärsöver gatan kommunens fritidsgård, men den saknar resurser att konkurrera.

Nu är detta inte bara en Stockholmsföreteelse. Dessa destruktiva barn- och ungdomsmiljöer har vuxit upp som giftsvampar i höst- och vinterruskets Sverige. I Gävle och på en rad andra håll i landet finns motsvarande företeelser. Också där har kritiken varit hård från Hem och skola-föreningar, sociala myndigheter och från kommunerna själva.

Det är därför glädjande att näringsutskottets majoritet tagit fasta på denna samstämmiga kritik och i praktiken tillstyrkt inte bara min utan också Hans Petterssons i Helsingborg motion om att kommunen skall få möjlighet att ingripa.

Herr talman! Nu har i anslutning till diskussionen om flipperhallarna förbudsdebatten på nytt skjutit fart. Gör upp med förbudsdillet eller Stoppa förbudaren, är rubriker som talar sitt tydliga språk. Nu kunde vi också höra

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Kontroll av spel-
hallar och disko-
tek*

Onsdagen den
21 januari 1981

*Kontroll av spel-
hallar och disko-
tek*

Margaretha af Ugglas säga att förbudsivrarna vinner nya framgångar.

Vi som är motståndare till dessa olämpliga ungdomsmiljöer har beskyllts för att ensidigt rikta in oss på förbud utan att presentera några positiva alternativ. Vi har beskyllts för att plocka bort allt roligt för barnen. Nyss beskyllde Margaretha af Ugglas oss också för att tro att alla skolkproblem och liknande skulle lösas genom att flipperhallarna avskaffades. Jag tror nu inte det. Det krävs naturligtvis mycket mer, inte minst stora satsningar för barn och ungdomar på kulturområdet och på det sociala området. Men tyvärr tvingas man konstatera att framför allt de borgerligt styrda kommunerna i stället skär ned på de positiva alternativen.

Att vi genom att kräva förbud mot flipperhallar vill ta bort allt roligt för barnen, det är en inte bara meningslös utan framför allt falsk beskrivning av vad jag och många med mig har krävt. Vi har pekat på alternativen, vi känner till svårigheterna, och vi vet att alternativen blir allt svårare att genomföra till följd av den borgerliga åtstramningspolitiken. Vi har pekat på kommersialiseringen av kulturen på fritiden, där ju flipperhallarna bara är en liten, liten del. Från borgerligt håll har man dock konsekvent vägrat att ta itu med de allt starkare kommersiella krafterna. Man har kort och gott vägrat att över huvud taget se vilka krafter som styr våra barns framtid. Jag tycker det är dags att något görs.

Herr talman! Näringsutskottets tillstyrkande av motionen är ett steg i rätt riktning. Jag har inget särskilt yrkande.

Anf. 16 SVEN ANDERSSON (fp):

Herr talman! Margaretha av Ugglas tilldelar mig en väldigt stor makt här i huset. Den skulle vara så stor att jag så till den milda grad kunde påverka ett utskott att det tillstyrkt två motioner.

Jag konstaterar att Margaretha af Ugglas i övrigt helt har missuppfattat utskottets betänkande. Det är inte fråga om något förbud, utan om en fördjupning av den kommunala demokratin, där vi ger kommunerna förtroendet att själva fälla avgöranden i frågor som bl. a. rör deras sociala verksamhet och ungdomsverksamhet. Detta ligger helt i linje med regeringens proposition 1980/81:80 om ökat kommunalt självstyre och minskad byråkrati.

Utskottets betänkande grundar sig alltså på två motioner, 1979/80:1418 av Eva Hjelmström och 1979/80:1437 av Hans Pettersson i Helsingborg och Bengt Silfverstrand.

Det här är emellertid ingenting nytt. Lotteriutredningen, som lade fram sitt förslag för ett och ett halvt år sedan, tog i en särskild skrivning upp just frågan om flipperhallarna. Jag satt själv med i denna utredning. Vi utarbetade förslag till lagtext, och vi hade också den uppfattningen att kommunerna skulle ha huvudansvaret för sådan verksamhet. Så småningom kom all tillståndsgivning avseende lotterier att läggas på länsstyrelserna i enlighet med lotteriutredningens förslag. Skolmyndigheter och sociala myndigheter har dock möjligheter att påverka länsstyrelsernas beslut.

Eva Hjelmström har redovisat verkligheten i spelhallarna. Jag behöver

därför inte göra det. Lotteriutredningen uppvaktades av sociala myndigheter och skolmyndigheter runt om i Sverige. Det framgår också av utskottsbe-
tänkandet att man är ytterligt oroad över det miljöer som skapats genom
tillkomsten av de stora flipperhallarna.

Det är lätt att säga att det inte är några märkvärdigheter att sparka på ett
departement och uppmana det att snabba på med att lägga fram en
proposition i ärendet. Det har dock blivit så bedrövligt på detta område att
det finns anledning för riksdagen att fatta ett beslut för att göra det möjligt för
kommunerna att själva kunna sätta stopp för spelhallarna eller begränsa
deras öppethållande o. d. Det vore det riktiga, anser vi inom utskottsmajo-
riteten.

Det är klart att moderaterna, reservanterna, anser – Margaretha af Ugglas
förde fram det – att de problem som tas upp i motionerna är allvarliga. Men
därutöver vill man naturligtvis inte att det skall göras så särskilt mycket. Man
tycker att det räcker med att frågan övervägs i regeringskansliet – men det är
inte tillräckligt. Det är naturligtvis nödvändigt att riksdagen också får säga
sitt i den här frågan. Det kan inte vara särskilt krångligt att skriva en
proposition.

När det gäller de enarmade banditerna spelade man framför allt från
moderat håll rollen som den stora gråterskan. Man talade om hur eländigt det
skulle bli för alla restauranger. Jag tror att man på det hållet skulle vara
kvalificerad för att medverka i Orientens skaror av professionella gråterskor.
Men nu blev det inte så besvärligt för restaurangerna. Snarare blev det
väsentligt bättre. Jag tror att avarterna på nöjesområdet trots allt bör regleras
av politikerna. Kommunen har den bästa översynen och tillsynen av den
verksamhet som bedrivs där och har därför större möjligheter än centrala
myndigheter att avgöra olika frågor.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Anf. 17 MARGARETHA AF UGGLAS (m) replik:

Herr talman! Sven G. Andersson och jag har olika synsätt. Det har vi haft
tillfälle att notera tidigare. Sven G. Andersson tror – trots sin liberala
bakgrund – att det går att avhjälpa allt möjligt i det här samhället genom
förbud.

Jag noterade också en skillnad mellan Eva Hjelmströms och Sven G.
Anderssons sätt att uppfatta utskottets skrivning. Eva Hjelmström ser det
nog så att utskottets skrivning innebär att man skulle kunna förbjuda
verksamhet i de lokaler hon nämnde. Sven G. Andersson däremot ser det
hela som en fråga om ökad kommunal demokrati. Nu tror jag att många av de
lokaler som Eva Hjelmström nämnde i sitt anförande – – –

Anf. 18 TALMANNEN:

Den medgivna repliken får endast avse Sven Anderssons anförande.

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

Kontroll av spel- hallar och disko- tek

Onsdagen den
21 januari 1981

*Kontroll av spel-
hallar och disko-
tek*

Anf. 19 MARGARETHA AF UGGLAS (m) replik:

Förlåt, herr talman!

Sven G. Andersson menar att man skulle kunna komma till rätta med dessa miljöer via förbud från kommunal sida. För min del tror jag att ett samarbete mellan länsstyrelserna och kommunerna kommer att fungera väldigt bra på det sätt som lotteriutredningen föreslagit.

Jag tror vidare att det är viktigt att komma ihåg att man genom annan lagstiftning kan komma till rätta med många avarter i dessa lokaler inom t. ex. Stockholmsområdet. Om jag inte är helt felunderrättad har det väl förekommit bl. a. en polisutredning vad gäller Fonzie.

Jag menar – och det är min principiella synpunkt – att det är felaktigt att tro att man kan komma åt våra svåra ungdomsproblem genom att förbjuda dåliga miljöer. Jag vill bara citera vad brottsförebyggande rådet, BRÅ, har sagt när det gäller ungdomsbrottsligheten. BRÅ säger att vad som behövs för att vi skall komma åt de svåra förhållandena för ungdomarna är följande:

”Fasta vuxenkontakter – – – Normer. Krav på ungdomarna. Elevinflytande. Informell social kontroll.” Det är några av förslagen, men inte förbud mot olika dåliga miljöer. Det är väldigt svårt att utfärda ett sådant förbud.

Anf. 20 SVEN ANDERSSON (fp) replik:

Herr talman! Margaretha af Ugglas vidhåller att det är fråga om ett förbud. Jag för min del vidhåller den uppfattning som jag har och som utskottsmajoriteten har, att det inte är fråga om ett förbud, utan det är en fördjupning av den kommunala demokratin. Det är detta det handlar om – att kommunerna själva skall få avgöra om de vill ha spelhallar eller icke. Om Margaretha af Ugglas gör sig besväret att läsa utskottets betänkande får hon detta alldeles klart för sig.

Det verkar som om jag trots allt inte kan påverka Margaretha af Ugglas i denna riktning. Men jag skall till sist ändå, herr talman, säga ett par ord. Det ringer ofta föräldrar och tar upp det här problemet. De säger: Vad kan man göra? Min pojke är 13 år, han skolkar från skolan, han spelar bort allt vad han har på flipperhallar, och det går inte att tala med honom.

Jag har också här i riksdagen mötts av ledamöter som sagt åt mig: Tack skall ni ha, ni i näringsutskottet, för att ni ordnar upp det här, för jag har en pojke som är så och så gammal och som har fastnat i det här träsket. Skall det nu bli åtföljande hasch och annat knark, som finns på Alexander Lucas och många andra ställen?

Jag tror inte att föräldrar har möjlighet att påverka sina barn, hur mycket de än vill, därför att man just i åldrarna mellan 12 och 16 år är så beroende av gänget, och man dras till dessa ställen. Tyvärr kan vi bara konstatera detta, och det var därför vi i lotteriutredningen skrev ett lagförslag som går i den riktning som utskottets förslag nu går i, att kommunerna själva skall få avgöra saken.

Jag vill än en gång framhålla att det inte är fråga om något förbud.

Anf. 21 MARGARETHA AF UGGLAS (m) replik:

Herr talman! Men, Sven G. Andersson, problemet är ju att hasch och annat knark förekommer på många olika ställen i vårt samhälle. Det förekommer på Sergels torg, och vi kan inte så att säga förbjuda Sergels torg. Jag läste i tidningen före jul att det förekommit knark på ett AMU-center i närheten av Stockholm och att två av eleverna lämnat AMU-centret. Det förekommer knark på våra ungdomsgårdar, tyvärr. Jag menar alltså att andra åtgärder måste till för att vi skall kunna angripa de bakomliggande orsakerna.

Anf. 22 SVEN ANDERSSON (fp) replik:

Herr talman! Nu är det så att det i de här mycket olämpliga ungdomslokaler, i de här ungdomsmiljöerna, finns tillgång till knark. Där har man presumtiva kunder när det gäller knark, och detta är vitsordat av sociala myndigheter. Det känns på lukten där inne att man röker hasch, och 12-, 13-, 14-, 15-åringar, som hör till gänget, förleds ofta att själva börja röka hasch.

Det är därför gråtfärdiga föräldrar ringer till politiker – kanske inte till Margaretha af Ugglas, men till dem som man vet sysslar med dessa problem och som har litet förståelse för vilken katastrof familjerna utsätts för, därför att de har så små chanser att få barnen att sluta gå till dessa lokaler.

Sådan är verkligheten.

Anf. 23 HANS PETTERSSON i Helsingborg (s):

Herr talman! Bengt Silfverstrand och jag motionerade om de här aktuella problemen med anledning av de tidningsartiklar och rubriker som ett tag var väldigt framträdande i våra massmedier, men också därför att många kommunalmän har känt stor olust över sin maktlöshet när de velat angripa problemen. Jag trodde att vi skulle ha kunnat behandla den här frågan före jul, och då hade ett beslut i enlighet med utskottets hemställan blivit en bra julkapp till de många föräldrar och kommunalmän som verkligen vill göra någonting åt detta. Jag vill dock varmt tacka utskottet för den behandling som de båda motionerna nu har fått. Det är glädjande att utskottet tagit ett sådant stort ansvar. Jag tackar inte för egen del – det har sagts mig att man inte skall göra det här i riksdagen – utan jag tackar på många föräldrars vägnar och på de aktiva kommunalmäns vägnar som verkligen vill vidta åtgärder på det här området.

Jag skall inte lägga mig så mycket i sakdebatten, men jag vill ändå säga att jag blev litet skrämmd att höra att man från moderathåll tror att man med de förslag som framförts i reservationen kan förbättra ungdomarnas handlingsmönster i det här avseendet. Vi tror inte att man kan komma åt knarkmissbruk eller andra drogmissbruk genom att stänga flipperhallarna, men vi vet att dessa utgör en bra rekryteringsbas för dem som vill sälja droger till ungdomen.

Ett stort problem för kommunerna har varit att de satsningar som de gjort på ungdomsverksamheten har kommit i skymundan därför att flipperhallar-

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Kontroll av spel-
hallar och disko-
tek*

Onsdagen den
21 januari 1981

*Kontroll av spel-
hallar och disko-
tek*

na har etablerat sig i närheten av kommunernas anläggningar och också i närheten av skolorna.

Margaretha af Ugglas säger att skolan skall påverka ungdomen, och det tycker jag är ett bra förslag i och för sig, men jag tror inte att en sådan påverkan kan ge så stora resultat. Jag har här en artikel i Svenska Dagbladet, och jag skulle i det här sammanhanget gärna vilja visa ingressen till den artikeln på bildskärmen. Av den framgår att eleverna i en skola stäl instrument för 50 000 kr. om året. De säljer dessa instrument och spelar bort pengarna i flipperhallarna eller använder dem för att köpa knark. Det visar att det inte bara är inom skolan man skall agera, utan att vi alla måste hjälpas åt för att stoppa den utveckling som råder på den här marknaden. Jag tror att om kommunerna får möjlighet att angripa problemen, så gör de det på bästa sätt.

Det är glädjande att utskottet i sin skrivning säger att ett förslag från regeringen måste läggas fram snabbt och att frågan bör få förtur. Jag vill peka på att lotteriutredningen, om jag minns rätt, i sitt betänkande har en färdig lagtext speciellt för den här verksamheten.

Jag hemställer till sist att man inom regeringen, sedan riksdagen nu fattat sitt beslut, skyndar på med det här ärendet så att vi verkligen kan få en rättsida på problemen.

Jag yrkar bifall till näringsutskottets hemställan i betänkandet.

Anf. 24 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Margaretha af Ugglas försökte ge ett intryck av att brottsförebyggande rådet skulle vara emot det förslag som vi nu diskuterar här i riksdagen. Det är att ge en helt falsk beskrivning av verkligheten. Inom Stockholms kommun har man haft en utredning som lagt fram förslag just när det gäller att komma åt olämpliga ungdomsmiljöer. I den utredningen har ingått två företrädare för just brottsförebyggande rådet. Utredningen är helt enig i fråga om sina förslag till åtgärder för att komma till rätta med olämpliga ungdomsmiljöer. En av de punkter som denna utredning diskuterat är just frågan om etableringskontroll och vetorätt, och jag ber att få citera vad utredningen bl. a. säger på just denna punkt:

”Det är rimligt att kommunen erhåller en tillfredsställande kontroll över nöjes- och fritidsmarknaden. Någon form av kommunal etableringskontroll med möjligheter för kommunen att lägga in sitt veto mot oönskade projekt är därför nödvändig. Detta förutsätter åtgärder av lagstiftningskaraktär.

Utredningen föreslår

att Stockholms kommun hos statsmakterna begär en lagstiftning med kommunal etableringskontroll och vetorätt för fritids- och nöjessektorn.”

Det är alltså helt felaktigt att, som Margaretha af Ugglas försökte ge sken av, den myndighet som sysslar med bl. a. dessa frågor skulle gå på moderaternas linje i det här sammanhanget.

En annan sak som jag tycker är anmärkningsvärd i Margaretha af Ugglas sätt att diskutera den här frågan är att hon – vilket också Sven G. Andersson påtalade – säger att förbudsivrarna vinner nya framgångar. Jag ser det här

förslaget som en möjlighet för kommunerna att få en förbättrad kontroll på just det område som de har ett stort ansvar för, nämligen den sociala sektorn.

Vad som är än mer förvånande är att Margaretha af Ugglas försöker föra fram frihetens standar samtidigt som hon företräder ett parti som är berett att kasta ut ungdomarna i än hårdare miljöer genom den systematiska nedskärning av stödet till ungdomarnas egna organisationer som den nuvarande regeringen står bakom. I dag fick riksdagens ledamöter ett brev från handikapporganisationerna med skarpa protester mot denna politik. Det är alltså de svagaste som drabbas hårdast i det här samhället, och då tycker jag att det är rimligt att samhället får större möjligheter att påverka utvecklingen.

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

*Kontroll av spel-
hallar och disko-
tek*

Anf. 25 MARGARETHA AF UGGLAS (m):

Herr talman! Jag skulle kunna tänka mig att en förklaring till skillnaderna i de uttalanden från BRÅ som Åke Gustavsson och jag citerade ligger i att vi citerade två olika utredningar. Jag återgav ett referat som finns i arbetsmarknadsstyrelsens tidning Arbetsmarknaden, och jag tror att det Åke Gustavsson citerade var en Stockholmsutredning. Jag är dock inte säker på den saken, men jag skall kontrollera detta sedan jag fått tillbaka tidningen från stenografen, som lånat den för kontroll av citatet.

Jag tror ändå, Åke Gustavsson, att man inte kan komma åt detta genom att gå in och peta i alla olämpliga miljöer. Man kommer inte åt de bakomliggande orsakerna genom att förbjuda olika miljöer. Det visar sig ju så klart. Vi vet t. ex. att ungdomsgårdarna inte alltid är lämpliga miljöer, att där förekommer hasch. Vad kommer det sig annars att ungdomarna inte söker sig till ungdomsgårdarna i större utsträckning? Vi får också läsa i tidningarna att det finns hasch på AMU-centra.

Jag menar att man inte skall tro att man löser våra svåra ungdomsproblem genom att gå in och peta i olika enskilda miljöer, utan det måste till andra åtgärder. Vi måste t. ex. få en annan ordning och en arbetsglädje i skolorna. Det exempel som nämndes här, att eleverna stal instrument för 50 000 kr. i en skola, visar ju framför allt på ett mycket allvarligt skolproblem, som jag tycker att alla engagerade kommunalpolitiker liksom vi här i kammaren måste börja uppmärksamma. Skolket i skolorna, den bristande disciplinen och det faktum att ungdomarna inte själva känner mera ansvar och inte har mera krav på sig – det är där de verkliga problemen och de verkliga svårigheterna ligger.

Anf. 26 ÅKE GUSTAVSSON (s):

Herr talman! Det är säkert riktigt att Margaretha af Ugglas och jag talar om olika utredningar. Men det är inte bara den skillnaden mellan oss här. En annan skillnad är att Margaretha af Ugglas talar i allmänna ordalag kring det hon citerade från den utredning som tydligen återgavs i en skrift från arbetsmarknadsstyrelsen. Men det jag citerade var en mycket konkret punkt, i vilken brottsförebyggande rådet genom sina företrädare har tagit ställning

och som rör just den fråga som vi f. n. behandlar här i kammaren.

Jag vill till sist säga till Margaretha af Ugglas: Ingen har i den här debatten påstått att man löser problemen genom att riksdagen följer det majoritetsförslag som nu behandlas, men – och det är det avgörande – man skapar förutsättningar för att ta sig an en del av problemen. Och, Margaretha af Ugglas, man löser absolut inte problemen genom att sitta med armarna i kors när det gäller de kommersiella krafterna.

Mom. 1

Utskottets hemställan bifölls med 255 röster mot 71 för reservation 1 av Margaretha af Ugglas m. fl. 1 ledamot avstod från att rösta.

Mom. 2

Utskottets hemställan bifölls.

8 § Patenträtt

Föredrogs lagutskottets betänkande 1980/81:9 om patenträtt.

Anf. 27 MARIANNE KARLSSON (c):

Herr talman! Jag vill säga några ord med anledning av min motion 355, men kan meddela kammarens ledamöter att jag inte har något yrkande.

Den ställning som utskottet har tagit till motionen bygger på vissa motsägelser. Det erkänns att det är ett svårt rättsligt problem för en uppfinnare att formulera patentkrav. För detta rättsliga problem kan han emellertid inte få någon rättshjälp, eftersom det rör sig om ett tekniskt problem. Antingen har utskottet rätt när det påstår att det är ett rättsligt problem att formulera patentkrav som duger någonting till, och då är det obegripligt varför inte rättshjälpslagen redan gäller, eller också är det ett tekniskt problem.

Men om det nu, tvärtemot vad remissinstanserna säger, är ett tekniskt problem, kan det frågas vad som hindrar att problemet löses genom att man lättar på dessa tekniska problem, genom att man ger större utrymme åt vad uppfinnaren gjort och beskrivit.

Men se det går inte alls, för då uppstår det, påstår man, problem med rättssäkerheten för tredje man. Då har man emellertid lyckats bita sig själv i svansen. Att formulera patentkrav är inget rättsligt problem, utan ett tekniskt problem. Men vi kan inte minska dessa tekniska problem, för då uppstår det ett rättssäkerhetsproblem. Är det logik det? Det tycker inte jag – det är de obotfärdigas förhinder.

Vad är det för resten för rättssäkerhet som vi diskuterar? Jo, det gäller avvägningen mellan uppfinnare och näringsidkare, som efterbildar uppfinnarnas konstruktioner. Det gäller frågan om hur nära en plagiator får gå utan att riskera obchag. Det är vanligt att en uppfinnare får tåla att någon annan snyltar på hans uppfinning genom att göra *nästan*, men bara *nästan*, det som

står i uppfinnarens patentkrav.

Utskottet talar om rättssäkerhet, men vem är det man vill skapa rättssäkerhet för? Kammaren har nyss fattat ett hett diskuterat beslut om en generalklausul mot skatteflykt. Lagen gick igenom, därför att riksdagen tänkte på alla skojare och bedragare som bör näpsas.

Nu gäller det uppfinnare – många små och försvarslösa, livets barfotabarn. Teknikens historia är full av utfattiga uppfinnare, som bidragit till att driva fram tekniken. I den heliga rättssäkerhetens namn måste vi låta dem bli snuvade. Har de skrivit dåliga patentkrav, får de tolerera att man kringgår dem. En sky av experter finns till hands för att gynna dem som kan betala med goda råd om hur patenten skall kringgåas samtidigt som det väsentliga i uppfinningarna ändå skall kunna tillgripas. Kan det verkligen vara ett rättssäkerhetsintresse att personer med sådana affärsmetoder skall ha *rättssäkerhet* när de begär patentintrång? Kan det verkligen vara ett *rättssäkerhetsintresse*?

Jag har resonerat som så, att principen måste vara att uppfinnare skall kunna få skydd för vad de uppfinner utan att det skall betyda något om de är rika eller fattiga.

Det finns två sätt att komma dit. Antingen utjämnar man skillnaden mellan fattig och rik genom att ge understöd, eller också förenklar man formaliteterna, så att det inte spelar så stor roll om det blir töntiga patentkrav.

Bestämmer man sig för understödslinjen, gör man det för att man tror på talet om rättssäkerhet. Jag är inte lika säker på att talet om rättssäkerhetsintresset är så berättigat. Jag tror därför att en utredning är befogad. Mina utskottskamrater tyckte emellertid inte som jag.

Nu är jag inte alldeles missnöjd med utskottets betänkande, för utskottet har medgivit att patentansökningar är ett väsentligt rättsligt problem. Det tyckte inte justitieutskottet, när jag i fjol motionerade om rättshjälp för patentansökan. Det är alltså ett klart fall framåt.

Likaså har det i remissomgången ganska klart framkommit att STU inte alltid är rätt instans när det gäller att ge bidrag till patentansökningar. Så har t. ex. patent- och registreringsverket föreslagit att ett särskilt anslag skall ges åt Svenska uppfinnareföreningen för att denna skall kunna ge bidrag åt patentsökande i små omständigheter.

Utskottets noggranna arbete har alltså avkastat resultat, och det framstår nu alldeles klart att jag har dragit fram ett problem värt att lösa. Att jag som enskild riksdagsledamot dessutom skulle kunna föreslå den lösning som på bästa sätt eliminerar problemet – det hoppas jag att ingen begär av mig. Utgången i utskottet känns alltså klart uppmuntrande för mig, och jag avser att återkomma i frågan.

Jag har, herr talman, inget annat yrkande än bifall till utskottets hemställan.

Utskottets hemställan bifölles.

Nr 64

Onsdagen den
21 januari 1981

Patenträtt

Onsdagen den
21 januari 1981

*Omflyttning på
föredragningslistan*

9 § Omflyttning på föredragningslistan

Anf. 28 TALMANNEN:

Jag får meddela att på morgondagens föredragningslista kommer propositionerna 100 och 101 att sättas sist.

10 § Anmälades och bordlades

Motionerna

1980/81:396 av *Nils Hjorth m. fl.* om tillsättningen av suppleanter i statliga myndigheter och företag

1980/81:397 av *Sune Johansson m. fl.* med anledning av proposition 1980/81:77 om godkännande av europeisk ramkonvention om samarbete över riksgränser mellan lokala och regionala samhällsorgan

1980/81:398 av *Sven-Erik Nordin* och *Esse Petersson* om uttalande mot kollektivanslutning till politiskt parti

1980/81:399 av *Sven-Erik Nordin m. fl.* om huvudmannaskapet för tidningen Från Riksdag & Departement

1980/81:400 av *Joakim Ollén* om förbättrad kontroll över de statliga utgifterna

1980/81:401 av *Sture Palm* om förenklad hantering av interpellationer i riksdagen

1980/81:402 av *Sten Svensson m. fl.* om riksdagens fonograminspelningar

1980/81:403 av *Mårten Werner* om förbud mot offentlig pornografisk föreställning

1980/81:404 av *Olle Wästberg* i Stockholm om JO-ämbetets framtida ställning

1980/81:405 av *Arne Lindberg* och *Kerstin Andersson* i Hjärtum om avbetalningstider vid köp av bilar m. m.

1980/81:406 av *Joakim Ollén* om kommunalt anställningsstopp

1980/81:407 av *Olle Wästberg* i Stockholm om avskaffande av riksbankens lokalkontor

1980/81:408 av *Ing-Marie Hansson* och *Göran Persson* om kommunernas skattskyldighet för inkomst av rörelse och fastighet

1980/81:409 av *Marianne Karlsson* om beskattningen av intäkt från uppfinning

1980/81:410 av *Marianne Karlsson* om införande av distributionsskatt på direktreklam

1980/81:411 av *Joakim Ollén* om ökad kapitalbildning genom pensionssparande utan försäkring

1980/81:412 av *Joakim Ollén* om exportstimulerande skattelättnader

1980/81:413 av *Anita Persson* om rätten till avdrag för underhållsbidrag vid inkomstbeskattningen

1980/81:414 av *Esse Petersson* om ändrad tidpunkt för avlämnande av självdeklaration

1980/81:415 av *Hans Petersson* i Röstånga och *Sven Andersson* om momsbefriad försäljning på flygplatser

1980/81:416 av *Sten-Ove Sundström* om rätt till avdrag för fackföreningsavgifter vid inkomstbeskattningen

1980/81:417 av *Rune Torwald* om åtgärder för att stimulera banksparandet

1980/81:418 av *Rune Torwald* och *Karl-Eric Norrby* om beskattningen av traktamenten m. m.

1980/81:419 av *Margot Wallström m. fl.* om skattefrihet för viss lunchförman

1980/81:420 av *Gunilla André* och *Åke Polstam* om placering i kriminalvårdsanstalt av personer som dömts för grovt narkotikabrott

1980/81:421 av *Frida Berglund m. fl.* om påföljden för rattfylleri

1980/81:422 av *Ann-Cathrine Haglund m. fl.* om narkotikaproblemet inom kriminalvården

1980/81:423 av *Rune Torwald* om påföljderna för narkotikabrott

1980/81:424 av *Lars Werner m. fl.* om svenskt agerande mot militärregimen i Turkiet

1980/81:425 av *Lars Werner m. fl.* om fördömande av militärregimen i Sydkorea

1980/81:426 av *Rune Gustavsson m. fl.* om pensionstillskottet

1980/81:427 av *Ann-Cathrine Haglund* och *Elisabeth Fleetwood* om vuxenutbildningsnämndernas verksamhet

1980/81:428 av *Sten Svensson* och *Margaretha af Ugglas* om utbetalningen av ersättning för skador i samband med militärtjänst

1980/81:429 av *Hans Alsén m. fl.* om fortsatt utredning rörande oförbrukade läkemedel i hemmen

1980/81:430 av *Margareta Andrén* om åtgärder mot att barn vistas i häkte

1980/81:431 av *Anita Bråkenhielm* om statistik beträffande spontana aborter

1980/81:432 av *Karin Israelsson m. fl.* om prisdeklaration på läkemedelsförpackningar

1980/81:433 av *Tyra Johansson m. fl.* om avfattningen av läkarintyg m. m.

1980/81:434 av *Göte Jonsson* om familjepolitiken

1980/81:435 av *Maja Ohlin m. fl.* om mammografi

1980/81:436 av *Olof Palme m. fl.* om insatser för de handikappade

1980/81:437 av *Gudrun Sundström m. fl.* om avfattande av sjukjournaler m. m. på svenska

1980/81:438 av *Torsten Gustafsson* och *Per-Axel Nilsson* om lokalisering till Gotland av uppbördsorganisation för TV-avgifter

1980/81:439 av *Per Olof Håkansson* om ett ökat regionalt ansvarstagande inom musikområdet

1980/81:440 av *Hans Petersson* i *Hallstahammar m. fl.* om ett levande svenskt bruksgrafiskt museum

1980/81:441 av *Roland Sundgren m. fl.* om statsbidrag till lokal kulturell verksamhet i bostadsområden

1980/81:442 av *Sten Svensson m. fl.* om kostnadsansvaret för arkeologiska

- utgrävningar i samband med byggnation
- 1980/81:443 av *Lars Werner m. fl.* om lagstiftning rörande folkbiblioteken
- 1980/81:444 av *Stig Alemyr m. fl.* om utbildning av tolkar för döva m. fl.
- 1980/81:445 av *Filip Fridolfsson* om kristendomsundervisning i skolan
- 1980/81:446 av *Helge Hagberg m. fl.* om en samlad översyn av de konstnärliga utbildningarna
- 1980/81:447 av *Hagar Normark m. fl.* om skolundervisning i dans
- 1980/81:448 av *Gudrun Sundström m. fl.* om skolundervisningen för synskadade
- 1980/81:449 av *Arne Andersson* i Gamleby *m. fl.* om intagning av bandelen Bjärka/Säby-Västervik i SJ:s riksnät
- 1980/81:450 av *Gösta Andersson* och *Arne Fransson* om förbättrad postservice i glesbygden
- 1980/81:451 av *Lennart Andersson* om ombyggnad av järnvägsstationen Södertälje Södra
- 1980/81:452 av *Curt Boström* om flottningspolitiken
- 1980/81:453 av *Kerstin Göthberg* och *Kerstin Andersson* i Hjärtum om vissa rabatter hos SJ för rörelschindrade
- 1980/81:454 av *Ove Karlsson m. fl.* om upprustning av Västerdalsbanan
- 1980/81:455 av *Arne Lindberg* och *Filip Johansson* om fraktpriserna på malmbanan
- 1980/81:456 av *Sture Palm* och *Lars Gustafsson* om officiell provning av utrustning som ansluts till telenätet
- 1980/81:457 av *Margit Sandéhn* och *Maj-Lis Landberg* om barns placering i personbilar
- 1980/81:458 av *Bengt Silfverstrand* och *John Johnsson* om den framtida vädertjänsten vid SMHI
- 1980/81:459 av *Rune Torwald* och *Märta Fredrikson* om bemanningen av Vinga lotsplats
- 1980/81:460 av *Rune Torwald m. fl.* om kostnaderna för överflyttning av flygtrafik från Bromma till Arlanda
- 1980/81:461 av *Per Westerberg* om anpassning av svenska fordonsbestämmelser till internationella regler
- 1980/81:462 av *Anna Wohlin-Andersson* och *Karin Israelsson* om betydelsen av bemannade väderstationer, m. m.
- 1980/81:463 av *Erik Wärnberg m. fl.* om intagning av bandelen Bjärka/Säby-Västervik i SJ:s riksnät
- 1980/81:464 av *Olle Östrand m. fl.* om hastighetsbegränsning för snöskotrar
- 1980/81:465 av *Olle Östrand m. fl.* om SJ:s fraktprissättning
- 1980/81:466 av *Ulla Ekelund* om skördeskadeskydd för åkerbönsodling
- 1980/81:467 av *Evert Hedberg* om förbudet mot engångsförpackningar av aluminium
- 1980/81:468 av *Ove Karlsson m. fl.* om inventering av våtmarker
- 1980/81:469 av *Gunnar Olsson m. fl.* om statligt stöd till skogsskolan i Gammelkroppa

- 1980/81:470 av *Anita Persson m. fl.* om förbud mot import av skinn från sälungar
- 1980/81:471 av *Sten Svensson och Sven Eric Lorentzon* om åtgärder för att öka exporten av livsmedel
- 1980/81:472 av *Georg Åberg m. fl.* om märkning av oljelaster till sjöss
- 1980/81:473 av *Stig Alfin m. fl.* om en plan för torvutvinning
- 1980/81:474 av *Karin Flodström och Hans Alsén* om obligatorisk jämförprismärkning
- 1980/81:475 av *Birgitta Hambræus och Pär Granstedt* om omhändertagandet av använt kärnbränsle
- 1980/81:476 av *Kurt Ove Johansson och Egon Jacobsson* om utvecklingsfondernas uppgifter och verksamhet
- 1980/81:477 av *Sten-Ove Sundström m. fl.* om tillverkning i Norrbotten av eldfast doromittegel
- 1980/81:478 av *Sten-Ove Sundström m. fl.* om åtgärder för att främja utvinning av torv
- 1980/81:479 av *Ingvar Svanberg och Curt Boström* om vidareförädling vid ASSI:s anläggningar i Norrbotten
- 1980/81:480 av *Sten Svensson och Karl Leuchovius* om inriktningen av energipolitiska åtgärder i Skaraborgs län
- 1980/81:481 av *Filip Johansson och Arne Lindberg* om arbetsmarknadspolitiska medel till flottning
- 1980/81:482 av *Martin Segerstedt m. fl.* om decentraliserad statlig verksamhet i Ånge
- 1980/81:483 av *Sten-Ove Sundström* om rätten till ledighet för vård av barn
- 1980/81:484 av *Lars Werner m. fl.* om obligatorisk arbetsförmedling, m. m.
- 1980/81:485 av *Rolf Dahlberg m. fl.* om den kommunala bostadsförmedlingen
- 1980/81:486 av *Sten-Ove Sundström och Olle Östrand* om räddningshelikopterverksamheten i Söderhamn och Luleå
- 1980/81:487 av *Lennart Brunander och Maj Pehrsson* om tekoindustrin
- 1980/81:488 av *Lennart Brunander och Maj Pehrsson* om rekrytering och utbildning till tekoindustrin